

November (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Afgelopen week werd bekend gemaakt dat **twee jonge Yezidi vrouwen** de Sacharov Mensenrechtenprijs 2016 hebben gewonnen. Beiden werden in 2014 ontvoerd door mannen uit de groep van de Islamitische Staat en gedwongen tot seksuele slavernij. Ze hebben weten te ontsnappen, waaraan een van hen ernstige gezichtswonden heeft overgehouden. Nu zijn deze twee moedige vrouwen samen pleitbezorger voor de Yezidi-gemeenschap en voor de vrouwen die, net als zijzelf,

het misbruik en de verkrachtingen overleefden.

Op het jaarlijks gehouden documentaire-festival **Idfa**, dat van 16 t/m 27 november wordt gehouden op verschillende locaties in Amsterdam, is dit jaar de documentaire **Yezidi Girls** te zien. De Idfa website zegt hierover:

“In Lalish, een pelgrimsoord van de jezidi's, vertellen drie slachtoffers van 15, 17 en 18 jaar oud hoe zij door hun burens, met wie ze tot dan toe rustig samenwoonden, worden aangegeven en overgeleverd aan IS. Met gesloten gezichten, die nooit rechtstreeks de camera in kijken, vertellen ze hoe ze gemarteld werden, van hun geloof moesten stappen en gescheiden werden van hun familie. Een duidelijk zichtbaar brok in de keel is soms het enige

antwoord, bijvoorbeeld wanneer het seksueel

misbruik ter sprake komt. De verhalen hoe ze IS wisten te ontvluchten komen, hoe verschrikkelijk ze ook zijn, als een verademing. Maar een glimlach verschijnt pas op de gezichten van de jonge vrouwen als ze gefilmd worden tijdens religieuze rituelen; hun angst dat ze niet meer toegelaten zouden worden tot de jezidische geloofsgemeenschap bleek gelukkig onterecht.” Een aangrijpende documentaire dus.

Daarnaast: De filmlijst van de andere Idfa-documentaires (ruim 300) staat online, maar tot 3 november nog zonder filmbeschrijving en foto.

Het verhaal van deze twee moedige vrouwen wil ik als opstap gebruiken voor andere berichten over geweld in relatie tot vrouwen die ik de laatste tijd ben tegen gekomen.

- Uit een heel andere tijd: In Nationaal Monument Kamp Vught is nog t/m 8 januari de expositie te zien **Dansen met de vijand**, met het levensverhaal van **Roosje Glaser**, een Joodse danslerares die in 1943 in het kamp gevangen zat. Roosje was een vrijgevochten vrouw: mooi, sportief, uitdagend, intelligent en ambitieus. Ondanks de anti-Joodse maatregelen weet ze haar leven en haar befaamde dansschool lang overeind te houden. Uiteindelijk belandt ook zij in de kampen Vught, Westerbork en Auschwitz, die ze allemaal weet te overleven. Haar leven krijgt een bijna ongelooflijke wending, wanneer zij in de kampen weer gaat dansen en teksten schrijft voor een vrouwencabaret dat in alle barakken optreedt. Rond de expositie zijn een aantal activiteiten georganiseerd (deels al voorbij) en er is een boek uitgebracht, *Dansen met de vijand. Het oorlogsgeheim van tante Roosje'* door haar neef(je) Paul Glaser.

Meer info: <http://www.nmkampvught.nl/expositie-dansen-met-de-vijand/>

- Afgelopen maand is Renée Römken benoemd tot bijzonder hoogleraar Gender Based Violence (waarom niet in het

Nederlands?) aan de UvA. Het gaat om een nieuwe leerstoel, die is ingesteld vanwege stichting Atria, kennisinstituut voor

emancipatie en vrouwengeschiedenis, dat door Renée Römkens sinds 2012 bestuurd wordt. Haar proefschrift uit 1992 (cum laude), **Gewoon geweld**, was in Europa het eerste onderzoek naar de omvang, aard, achtergronden en gevolgen van geweld tegen vrouwen in heteroseksuele relaties. Sindsdien heeft Renée Römkens onafgebroken onderzoek gedaan naar geweld tegen (en van) vrouwen.

Nu wil ze zich op de leerstoel nadrukkelijk bezighouden met onderzoek naar overheidsmaatregelen tegen geweld. Ze vindt dat er op de overheid een plicht rust om seksueel geweld te voorkomen. Veertig jaar geleden was het nog een privéprobleem. Dat is veranderd toen 25 jaar geleden verkrachting ook binnen het huwelijk strafbaar werd gesteld, maar dat vindt ze niet genoeg.

Meer info: <https://www.atria.nl/nl/nieuws/renée-römkens-benoemd-tot-bijzonder-hoogleraar-gender-based-violence>.

Interview: <http://www.trouw.nl/tr/nl/39683/nbsp/article/detail/4393421/2016/10/11/Seksueel-geweld-tegen-vrouwen-is-epidemisch-probleem.dhtml>

- Dat het geweld niet altijd van buiten komt en hoe dat vorm kan krijgen wordt o.a. duidelijk uit een bericht over een

eenvoudig onderzoek van *Ellen Laan*: "Veel vrouwen lijden erg onder het beeld dat hun vulva niet normaal is", zegt ze. De seksuologe van het AMC deed daarom onderzoek naar het **genitale zelfbeeld** van vrouwen. Ze liet een grote variatie vulva-foto's zien aan een groep vrouwen (gemiddeld 23 jaar). Na afloop bleek dat de vrouwen positiever tegenover hun eigen genitaliën stonden, en na 2 weken nog steeds. Bij een 'controle-groep' vrouwen, die neutrale foto's hadden gezien, bleek het zelfbeeld niet veranderd. Een opmerkelijke uitkomst en ook weer niet echt een verrassing. Het onderzoek laat

zien hoe ontvankelijk 'wij' vrouwen zijn voor beelden en beeldcultuur, en hoe dat tot kan leiden tot het feit dat 'ons' eigen lichaam geweld aan doen.

Meer

info: <https://www.amc.nl/web/Het-AMC/Nieuws/Nieuwsoverzicht/Nieuws/Kijken-naar-fotos-van-vrouwelijk-geslachtsdeel-vertelt-zelfbeeld-vrouwen.htm>

Onlangs uitgebrachte titels

- **Juliana. Vorstin in een mannenwereld** van *Jolande Withuis*. Er is de laatste dagen al veel over gepubliceerd en er was een portret op npo2

(<http://www.npo.nl/nos-juliana-geen-gewone-koningin/25-10-2016/16act1025Juliana>).

Prinses Irene liet al weten gekwetst te zijn door deze biografie over haar moeder (oud-)koningin Juliana, maar haar positie is, net als die van vele anderen, niet neutraal. Maar toch, haar uitspraak "ieder gezin heeft recht op een leven achter gesloten deuren", is niet onterecht.

Jolande Withuis heeft een intieme en indringende levensgeschiedenis geschreven, en ook een portret van een veelbewogen eeuw. Ze heeft zich daarbij kunnen baseren op brieven en ander nooit eerder gepubliceerd privé-materiaal, maar kreeg geen toegang tot het archief van 'ons' koninklijk huis.

- Steeds meer mensen raken uitgeput en de generatie 25-35 is koploper. Zo wordt **De herontdekking van het lichaam** van *Bregje Hofstede* aangekondigd. Ze vertelt erin hoe ze in een burn-out terecht kwam en zich er langzaam aan ontworstelde, en gaat op zoek naar de filosofische en maatschappelijke context van die ervaring. Ook vertelt ze hoe haar tumultueuze 'herontdekking van het lichaam' haar dagelijks schrijven heeft beïnvloed. Ze onderzoekt wat het betekent om een schrijvend lijf te zijn, en in hoeverre het uitmaakt dat dat een schrijvend vrouwenlichaam is. De herontdekking van het lichaam is een persoonlijke poging om lichaam en geest weer te verzoenen.

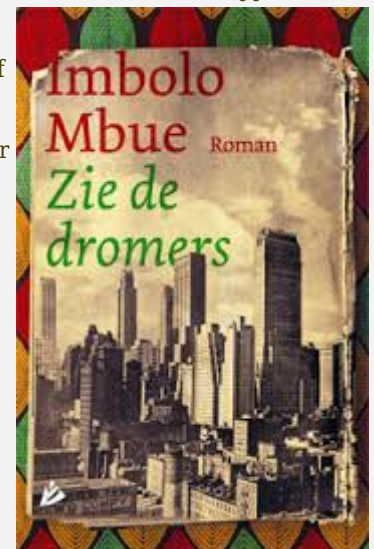

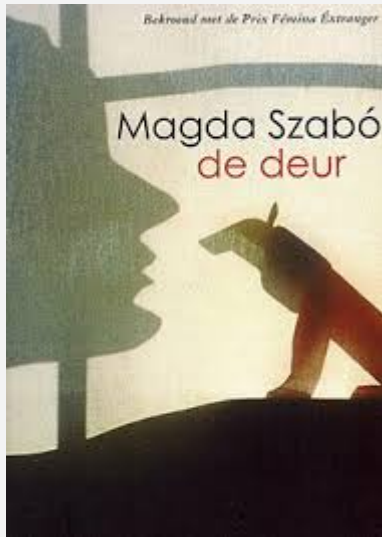
- In **Van vogels en mensen** van *Margriet de Moor* beleeft een vrouw op een nacht de moord die haar tijdens kwaadaardige politieverhooren is aangepraat als werkelijk door haar begaan. De ochtend daarop bekennt ze en wordt veroordeeld. Haar dochter gaat zich wreken op de moordenaar. Alle personages, daders, wrekers, onschuldigen worden van binnenuit beschreven waardoor ze allemaal begrijpelijk worden. Als in een familieroman haken al hun levens in elkaar en moraliteit wordt op losse schroeven gezet. In een dichtelijk proza roept *Margriet de Moor* achterliggende gevoelens en instincten op.

- In **Mijn vaderland, een appelpit** van *Herta Müller* heeft de Oostenrijkse Angelika Klammer een boeiend gesprek met de Roemeens-Duitse schrijfster en Nobelprijswinnares. Het hele leven van Herta Müller komt voorbij, openhartiger dan ooit, m.n. over haar jeugd in Roemenië. Ze vertelt over haar kindertijd, over volwassen worden, haar politieke bewustzijn en haar eerste kennismaking met literatuur, haar verzet tegen de communistische dictatuur, haar vertrek naar Duitsland en de ontwikkeling van haar schrijverschap. "Toen de angst bezit van haar nam ging Herta Müller schrijven. Niet om literatuur te maken, maar omdat 'de zinnen beter weten dan jijzelf hoe het leven in elkaar zit'", citeert Trouw.

- **Zie de dromers** is het debuut van de In Kameroen geboren schrijfster Imbolo Mbue. Zelf is ze op 16-jarige leeftijd naar de V.S. vertrokken en met dit boek heeft ze feitelijk haar Amerikaanse droom waargemaakt. Maar het leven van immigranten op zoek naar een beter leven gaat lang niet altijd zo rooskleurig. Met empathie, inzicht en droge humor vertelt Imbolo Mbue een meeslepend verhaal over de klassenmaatschappij, raciale kwesties, het huwelijk en de valkuilen van de Amerikaanse Droom. Een migranten-echtpaar krijgt werk bij een topman van de Lehman Brothers en maakt de achterkant van de financiële wereld persoonlijk mee. De aandacht in het boek gaat vooral uit naar hun persoonlijke strubbelingen.

- **De deur** van Magda Szabó en **Wijs bloed** van Mary Flannery O'Connor zijn

allebei romans die al eerder zijn uitgegeven, in die uitgave bij ons in de bibliotheek staan en nu opnieuw zijn uitgebracht. Magdo Szabó was de grootste en succesvolste Hongaarse dichteres en schrijfster van de 20e eeuw. Het autobiografische verhaal **De deur** verscheen in 1987 en bestaat uit één grote flashback over de band die de schrijfster had met haar nieuwe huishoudster. Het verhaal over deze twee zeer verschillende vrouwen wordt een mystiek, haast bijbels genoemd, met een scherpzinnige compositie, een beeldende en poëtische stijl en bijzonder psychologisch inzicht. De andere roman, **Wijs bloed**, werd bij verschijning in 1949 nauwelijks opgemerkt, maar groeide later uit tot een ware klassieker. Het vertelt het tragikomische, maar ook serieuze verhaal van een 24-jarige veteraan die na WO II terugkeert naar het zuiden van de VS. Daar richt hij na confrontatie met de christelijke mores zijn eigen kerk op, zonder God en Christus, en gaat hij op zoek naar volgelingen.

– Net als voorgaande roman van *Mary Flannery O'Connor* is het debuut **Vaarwel cowboy** van *Olja Savičević* uitgegeven door een nieuwe uitgeverij Bananafish, die zich richt op 'vreemd genoeg onvertaalde literatuur' en zich daarmee niet door de waan van de dag laat meeslepen. In *Vaarwel cowboy* keert een jonge studente vanuit de Kroatische hoofdstad Zagreb terug naar haar geboorteplaats Split om de vermeende zelfmoord van haar broertje te onderzoeken. Daar blijkt alles te zijn veranderd. Olga Savičević laat de naoorlogse Balkan zien met machtshongerig nationalisme, ongebreideld kapitalisme en het recht van de sterkste.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten dit keer niet

– Het Spaanse instituut Cervantes (vlakbij de Dom in Utrecht) organiseert literaire ontmoetingen met schrijfsters. Op 4 november komt de Spaanse **Maria Dueñas**, schrijfster van *Het geluid van de Nacht*, *De vergeten wereld* (met een recensie op onze website) en *Het geluk van een wijngaard*, naar Utrecht. Ze is naast schrijfster ook hoogleraar Engelse taalkunde aan verschillende universiteiten, in Spanje en Amerika. Het gesprek zal in het Spaans zijn met een simultane vertaling naar het Nederlands.

Meer info: http://utrecht.cervantes.es/FichasCultura/Ficha110833_39_6.htm

– Op 5 november organiseert de Gendergap werkgroep (onderdeel van de Vereniging Wikimedia Nederland) samen met de Universiteitsbibliotheek in Utrecht een workshop artikelen **schrijven over 19e eeuwse schrijfsters**. Dit gebeurt in het kader van de tentoonstelling over deze schrijfsters in de Centrale Bibliotheek die nog t/m 13 november te zien is. Belangstellenden worden van harte uitgenodigd om hieraan deel te nemen en mee te helpen bijdragen aan de aanwezigheid van meer vrouwen op Wikipedia. Op 19 november is een vervolg gepland.

Meer

info: <http://www.uu.nl/nieuws/wikipedia-workshop-over-19-eeuwse-schrijfsters> en <http://www.womenwriters.nl/index.php/Utrecht>

– Op 11 november is in het kader van dezelfde tentoonstelling een middag over **Melati van Java** en haar roman *Orchidée*, die deels in Utrecht speelt. Destijds kende iedereen deze intrigerende Nederlands-Indische schrijfster. Toen ze 18 was, verhuisde het gezin naar Nederland, waar ze op allerlei terreinen actief is geweest, en haar romans waren populair. De middag zal verzorgd worden door Vilan van de Loo (van het Damescompartiment van de Indische letterkunde).

Meer

info: https://gallery.mailchimp.com/a63356907976be035ff6cb4f5/files/beschrijving_activiteiten_tentoonstelling_2_.pdf
en <http://melati.damescompartiment.nl/melati/>

– Op 8, 9 en 10 november komen de dames van Discordia weer naar theater Kikker, nu met **Weiblicher Akt nr 7**. Hun jaarlijks terugkerende voorstellingen zijn een geweldige serie aan het worden, gemaakt vanuit vrouwelijk perspectief. In deze editie wordt het plot van Shakespeare bekeken vanuit Lady Macbeth en bewerkt tot een voorstelling over vrouwen en macht. Ook nu meanderen de 3 dames weer losjes en nieuwsgierig door de wereldliteratuur en laten ze o.a. Queen Elizabeth I, Simone de Beauvoir, Angela Merkel en allerlei naamloze ambitieuze vrouwen aan het woord. Wat drijft hen en hoe pakken ze het aan? Van harte aanbevolen

Meer info: <https://www.theaterkikker.nl/agenda/weiblicher-akt-7-mevrouw-macbeth-2/>

– Op 27 november organiseert Salon Saffier een middag over **George Sand en haar kunstenaarskringen in Nohant**. Op haar geliefde landgoed schreef ze het grootste deel van haar werk, ontving ze haar kunstenaarsvrienden en was ze betrokken bij het theater van haar zoon. Er zal een voordracht gegeven worden door Alvertine de Kanter, met muziek en beeld, en aandacht voor het werk van George Sand, waarvoor ze de inspiratie vond in de verbeelde streek.

Meer info: <http://www.salonsaffier.nl/Programma+informatie.php?id=253&nav=2>

– Ook op 27 november: in het museum Catharijneconvent zal de Marokkaanse Abdelkader Benali een lezing houden over **Powervrouwen in de Koran**, over machtige, kwetsbare en sluwe powervrouwen. Vrouwen spelen in de Koran een prominente rol: Koningin Sheba gaat op bezoek bij koning Salomon, de vrouw van de Farao verleidt Jozef, en ook Maria is aanwezig. Wat is hun verhaal in de Koran? En wat betekenen ze voor moslims?

Meer

info: <https://www.catharijneconvent.nl/bezoek-ons/lezingen-en-activiteiten/powervrouwen-uit-de-koran/>

Bibliotheek-nieuws

Na het bezoek van Moyra Haaxma van de Utrechtse vrijwilligerscentrale zijn Jonna en ik plannen aan het maken voor extra activiteiten in de bieb en een betere zichtbaarheid van de bieb in Utrecht en daarbuiten. De vrijwillige recensenten hebben voor ons een belangrijke rol. Zij schrijven over veelal recente en interessante boeken, die wij als recensie-exemplaar van uitgevers krijgen en aan onze collectie kunnen toevoegen. We willen voor hen een schrijf-coach-middag/avond organiseren en andere mogelijkheden creëren om het lezen en bespreken op een leuke manier te ondersteunen. Een van de geluiden die we bij navraag van hen terug kregen is de wens om meer reactie te krijgen op wat ze schrijven. Dus hierbij doe ik een **oproep: laat vooral vaak horen wat je vindt van het boek en de recensie die je gelezen hebt**. Dit kan via onze website, en ook via facebook of twitter waar de recensies vermeld worden. Het is altijd leuk en ondersteunend om iets te vernemen over wat gepubliceerd is, zeker voor degene die er de tijd en energie in gestoken heeft om het te schrijven. Zo kan er misschien ook een gesprek ontstaan over het boek en/of de schrijfster.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Irundina van Hella Haasse, *Selma* van Carolijn Visser, *Zeven soorten honger* van Renate Dorrestein, *De stalkster* van Mirjam Rotenstreich, *Van vogels en mensen* van Margriet de Moor, *Zorgen voor het gezin* van Kristina Sandberg, *Het verhaal van het verloren kind* van Elena Ferrante, *Juliana. Vorstin in een mannenwereld* van Jolande Withuis.

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/10/03/ivanov-door-hannah-bervoets/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/10/05/het-boek-hauser-door-annemarie-estor-lies-van-gasse/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/10/07/de-pompoeneter-door-penelope-mortimer/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/10/12/de-oorlog-heeft-geen-vrouwengezicht-door-svetlana-alexijevitsj/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/10/16/de-gedeelde-hemel-door-christa-wolf/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/10/24/het-verborgen-stadspaleis-door-elisabeth-de-waal/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/10/26/dochter-van-mulan-door-bettine-vriesekoop/>

De leenbijdrage voor 2016 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2016'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Vanaf 1 oktober betaal je € 10,- voor de rest van het jaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 30 oktober 2016

Juni (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

✘ De 27e editie van de **Maand van het Spannende Boek** is al begonnen afgelopen week. Er is dus weer veel aandacht voor thrillers, plaats delict en

alles wat erbij hoort. Dit jaar staat niet zozeer de dader centraal maar de politie, en m.n. de rechercheur als misdaadbestrijder. Deze laatste wordt in de verschillende boeken- en televisieseries meestal als een opmerkelijke persoonlijkheid gekarakteriseerd, en een belangrijk deel van de aantrekkelijkheid in beide wordt gevormd door haar of zijn personage en diens (ook innerlijke) belevenissen. Allerlei boekwinkels, bibliotheken en podia worden omgevormd tot plaats delict en komen auteurs langs voor lezingen en signeren.

Info: <http://www.maandvanhetspannendeboek.nl/activiteiten/overzicht.html>

In Nederland zijn er nogal wat vrouwelijk thriller-schrijvers, waaronder Marion Pauw, die deze keer het geschenkenboek heeft mogen schrijven. **Grijs gebied**, speelt zich af in nachtelijk Amsterdam, waar een vrouw onder een viaduct wordt gegrepen. Marion Pauw zelf komt op 10 juni om 20u naar De Tweede Verdieping in Nieuwegein voor een interview door een andere thrillerauteur, Tess Franke

(<http://www.detweedevertieping.nu/wat-is-er-te-doen/item/thriller-talkshow-met-schrijfster-marion-pauw>). Ze zegt meer in daders geïnteresseerd te zijn dan in de politie en meer in personages en hun processen dan in een plot. Op onze website staat een uitgebreide recensie over Marion's meest recente boek, *Hemelen (2014)*, dit jaar genomineerd voor de Gouden Strop. In juli komt haar volgende thriller uit, *We moeten je iets vertellen*.

Veel nieuwe thrillers zien het daglicht deze dagen. Aanbevelingen kwam ik tegen over:

- Ondanks de weinig originele titel **Laat me niet alleen** wordt dit debuut van Gilly ✘ Macmillan omschreven als een ✘ steengoede psychologische thriller, zowel wat betreft de inhoud van het indringende verhaal als de plot. Een alleenstaande moeder wier 8-jarig zoontje verdwijnt krijgt op grote schaal te maken met de invloed van de pers en van alle sociale media. Niets van haar wordt met rust gelaten.

- Ook **Denk aan mij** klinkt niet veelbelovend, maar ook over deze 2e thriller van de Engelse journaliste Sabine Durrant wordt lovend geschreven. M.n het meegenomen worden in de motieven en gedachtengang van Zach, een man die al een jaar geleden is overleden, de spanningsopbouw en de originaliteit worden genoemd. De vrouw van Zach meent haar echtgenoot weer gezien te hebben en raakt overtuigd dat hij nog leeft.

Juni is ook de maand van het **Poetry International Festival**. Het wordt gehouden ✘ van 10 t/m 13 juni in Rotterdam, ✘ waar voordrachten van dichters uit de hele wereld de kern van het festival vormen. Daarnaast is er altijd veel aandacht voor de relatie met film, muziek en beeldende kunst. en zal de C. Buddingh' prijs worden uitgereikt aan het beste Nederlandstalige poëziedebuut van afgelopen jaar. Genomineerden zijn o.a. **Wachtkamers** van Saskia Stehouwers en **Deze zachte witte kamer** van de Vlaamse Runa Svetlikova. Van beide staat een voordracht op de poetry-

website. Andere activiteiten zijn o.a. (meer info: <http://poetry.nl/>)

✘ Op 7 juni wordt in de Kunsthal **Language en Art 2015** geopend, een tentoonstelling verspreid over verschillende galleries in de stad van kunstenaars voor wie taal, het woord of poëzie de inspiratiebron is voor hun werk. In de kunsthal is een overzichtstentoonstelling van hen. Dichters *Els Moors* en *Marion Poschmann* zullen bij de opening gedichten voordragen, er worden toelichtingen gegeven door kunstenaars, o.a. Anna Lange en er is muziek.

- **Hester Knibbe**, die met *Archaisch de dieren* de *VSB poëzieprijs* won geeft op 11 juni een masterclass poëzie schrijven in de Rotterdamse Schouwburg en op 12 juni, samen met de Duitse **Barbara Köhler** een poëzielezing. Ze lezen voor, worden uitgebreid geïntroduceerd en gaan het gesprek aan.

- **Anne Vegter**, onze dichteres des Vaderlands geeft op 13 juni een masterclass Poëzie lezen

- Op 8 juni wordt de première gedraaid van **Het alfabet van de angst**, een documentaire over de collages, trauma's en angsten van de Roemeens-Duitse schrijfster **Herta Müller** (Nobelprijs in 2009). Leven in een dictatuur is het thema van haar werk. Als lid van een Duits sprekende minderheid onder Ceausescu maakte ze hardhandig kennis met de communistische staatsterreur. Met als centraal element de beroemde collagegedichten van Herta Müller brengt de filmmaker haar leven en werk in beeld en voert gesprekken over haar jeugd, het dorp en de Duits-talige gemeenschap.

Nog een festival in juni, het **Holland Festival**, met internationale podiumkunsten, dat van 31 mei t/m 27 juni gehouden wordt in Amsterdam. Hier twee suggesties: ✘

- **Niet zonder jou** van theatermaakster *Adelheid Roosen* samen met *Female Economy* en *Zina*. Na de wijk safari's nu een nieuw concept ontwikkeld door Nazmiye Oral waarin actrices (van allochtone komaf) samen met hun dierbaren vertellen over hoe ze hun eigen weg zijn gegaan terwijl ze tegelijkertijd weigerden zich te vervreemden van hun gemeenschap. Meer info en een mooi citaat: <http://www.hollandfestival.nl/nl/programma/2015/niet-meer-zonder-jou/>

- **De seksistische talkshow (open for all)** door schrijfster *Niña Wijers* en filosofe *Simone van Saarloos*. Ze gaan met vrouwen uit de kunst, cultuur, wetenschap en journalistiek in gesprek over hun werk, hun visie en ambities. Te gast is o.a. de Nederlandse fotografe *Cigdem Yuksel* van wie een fotoserie voor de voorstelling *Niet zonder jou* in vijftig bus- en tramhaltes hangt.

Onlangs uitgebrachte titels:

✘ Zelf schreef *Oriana Fallaci* (1929-2006) ooit *Een man*. Nu is een biografie over haar verschenen, **Oriana een vrouw**, geschreven door de Italiaanse *Cristina de Stefano* die haar hoofdpersoon niet zelf heeft gesproken maar wel toegang heeft gekregen in het privéarchief. *Oriana Fallaci* is opgegroeid in een arm, links Florentijns gezin en was als tiener via haar vader al betrokken bij het verzet tegen dictator Mussolini in WO II. Met deze politieke achtergrond heeft ze als journaliste in de jaren 70 en 80 vrijwel alle mensen die er toe deden geïnterviewd. Ze was scherp en doortastend, stelde brutale vragen en ging altijd verder op zoek. Daarmee is ze een voorbeeld voor velen geweest. Privé was ze al even radicaal. Haar romans zijn grotendeels gebaseerd op haar eigen vaak pijnlijke en verdrietige leven, een leven dat haar ook inspireerde tot hard werken en haar feministische inslag. *Een man* schreef ze als biografie van haar Griekse levensgezel en verzetsstrijder na diens moord in 1976. Na haar pensioen schreef ze een serie kritische boeken over de radicale islam en werd ze steeds conservatiever, wat ook bleek uit haar sympathie voor de rooms-katholieke kerk en de paus.

- **In haar lichaam besloten** van de Canadese *Ann-Marie MacDonald* gaat over moederschap en de mythes van de moeder-dochterrelatie. Als voor hoofdpersoon *Mary Rose* (alter ego van de schrijfster?) een tijd lang de zorg voor haar twee (niet-biologische) kinderen haar dagtaak is, komen herinneringen aan haar eigen jeugd naar boven. Als kind heeft ze geleden aan een zeldzame botziekte en de symptomen ervan steken nu weer de kop op. Zo komt via haar lichaam haar pijnlijke verleden terug, met alle desastreuze gevolgen van dien voor haar dagelijkse werkelijkheid vol angsten. Ze verliest ✘

de greep over haar leven en voelt overgenomen door duistere innerlijke processen, zowel als dochter als als moeder. Een indringende en psychologisch goed opgebouwde roman.

- In **Ooit** van *Miriam Guensberg* vindt een jonge journalist in de kluis van zijn grootmoeder na haar dood een envelop. Die bevat het levensverhaal van een hem onbekende Poolse vrouw die in '44-'45 gevangen zat in vrouwenstrafkamp Oberlangen. Ondanks haar pijnlijke ervaringen is deze jong gestorven vrouw altijd blijven hopen op een betere wereld. Haar onthullingen raken hem zo diep dat hij zijn leven verandert. ✘

- **De ontkoppeling** van *Meg Wolitzer* is na 4 jaar alsnog vertaald. Ze stelt de vraag die in de Griekse tragedie *Lysistrata* voor het eerst gesteld werd: wat zou er gebeuren als alle vrouwen zich ineens zouden afkeren van intimiteit met

hun mannen, een soort seksstaking? De roman van de Amerikaanse Meg Wolitzer speelt zich af op een school in een buitenwijk in New Jersey waar Lysistrata zal worden opgevoerd, en waar de vrouwen een voor een in een sprookjesachtige ban raken en zich afkeren van hun mannen. Niemand begrijpt de oorzaak en niemand weet hoe ze hun vertrouwde leven en gevoelens weer terug kunnen krijgen.

- *Wanda Reisel* heeft een nieuwe roman geschreven **Liefde tussen 5 en 7**. Een journaliste, die zelf geheime dubbellevens van mensen optekent, ontdekt bij toeval het geheime leven van haar man. Ze zoekt de duisternis van een aquarium op om te ontkomen aan haar hevige jaloezie en zint op wraak. Maar deugt ze zelf eigenlijk wel?

- Van *Margaret Atwood* zijn negen verhalen gebundeld in **Het stenen matras**. Het zijn verhalen doordrongen met haar donkere humor en verbeeldingskracht waarin ze door de ogen van ouderen laat zien hoe het is om de dood tegemoet te treden, welwillend of onwillig. De eigenzinnige personages, die afwisselend heel realistisch en fantastisch kunnen zijn, hebben elk op een verschillende manier een relatie met de dood. *Margaret Atwood* schetst daarbij een nauwkeurig beeld van onze tijd.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

- Vorige week is in het Drents Museum in haar geboorteplaats Assen een tentoonstelling geopend rond het werk van **Juul** **Kraijer** (1970). In 1994 studeerde ze af aan de Willem de Kooning academie in Rotterdam met uitsluitend tekeningen.

Ook nu maakt ze nog steeds veel tekeningen, maar ook beelden, foto's en video's. Het zijn onwerkelijke situaties die ze creëert waarin vrouwenfiguren worden samengevoegd met dieren of landschappelijke elementen. Hun lichamen worden bijvoorbeeld in bezit genomen door een zwerm vliegen, een school vissen of in het wortelstelsel van een oude boom. Ze intrigeren, en combineren schoonheid met vervreemding, en hebben vaak een oosterse sereniteit over zich. In het Drents museum zijn tekeningen en beelden tentoongesteld en in het nabijgelegen CBK Drenthe worden gelijktijdig foto's en video's gepresenteerd. Meer

info: <http://www.drentsmuseum.nl/tentoonstellingen/tentoonstelling-uitgelicht/exhibition/juul-kraijer-107.html>

- Nog t/m 17 juni is in de Benedictushof in Egmond het werk te zien van een van onze recensentes **Katja** **Berkenbosch** (1970). Katja werkt vooral met papier en de afgelopen jaren is een eigen stijl papierkunst ontstaan die zij omschrijft als 'schilderen' met papier'. In haar panelen gebruikt ze heel verschillende soorten papier met soms kleine accenten metaal. Haar werken zijn meestal een spirituele zoektocht in een wereld gevuld met symbool, kleur en taal. Uitgebreidere informatie: <http://www.artplein-spui.com/page10/katja.html> en haar eigen website.

Zie ook: http://2.bp.blogspot.com/-OYWxfaj2QKw/VWA5dDRLEDI/AAAAAAAAAsQ/hX5fgq7VukA/s1600/10333697_841777832526400_6894851597266492893_o.jpg

Bibliotheek-nieuws

- We zijn nog steeds op vrijdagmiddagen en soms op zaterdag met een aantal mensen in de bibliotheek bezig met het catalogiseren. Het vordert gestaag (zie catalogus). De bibliotheek is dan gelijk ook open en iedereen kan binnenlopen om onze boeken in levende lijve open te slaan, te lenen en lezen. In de kalender op de site kun je zien wanneer we er zijn.

- Regelmatig blijkt dat de vrouwenbibliotheek weinig bekend is in de stad (en daarbuiten), en daarnaast dat zodra mensen binnen stappen ze enthousiast zijn over de ruimte en de collectie. Graag zouden we daar verandering in brengen met meer **PR**. Wie zou ons daarbij willen helpen? Met het maken van een folder, meer bekendheid via sociale media of anderszins? Of met het in mailchimp omzetten van onze nieuwsbrief? Als je er meer over wilt weten of je aan wilt melden, kun je contact opnemen via info@vrouwenbibliotheek.nl of 06-48498545.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Rose van Rosita Steenbeek, *Archaisch de dieren* en *Oogsteen* van Hester Knibbe, *Tascha. De roof uit de Kunsthal* van Mira Feticu, *Mijn leven op Bird Cloud Ranch* van Annie Proulx, *Koetsier herfst* van Charlotte Mutsaers,

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/05/22/de-atlas-van-afgelegen-eilanden-door-judith-schalansky/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/05/26/gebed-voor-de-vermisten-door-jennifer-clement/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/05/27/denken-aan-vrijdag-door-nicci-french/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/05/30/de-achterblijvers-door-maaike-gerritsen/>

De leenbijdrage voor 2015 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2015'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, en ook deze nieuwsbrief

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 31 mei 2015

December (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Elke maand weer gebeurt het me dat ik tijdens het samenstellen van de nieuwsbrief steeds meer onderwerpen tegenkom, zodat ik moet gaan selecteren om de brief leesbaar te houden en zelf ook nog aan iets anders toe te komen. Er is dus nog veel meer aan nieuws rond vrouwen en boeken en mijn selectie is soms willekeurig en van alles door elkaar. Afgelopen weken zijn er een paar literaire prijzen uitgereikt. *Minke Douwes* ontving in de Rode Hoed de tweejaarlijkse *Anna Bijns Prijs* voor haar roman "**Weg**" en *Jeanette Winterson* won met haar autobiografische "**Why be happy, when you could be normal**" the Independent Booksellers' Book prize 2012, geheel verdiend!

✘ In Trouw vond ik dit weekend een interview met hoorleraar conflict en veiligheid, *Beatrice de Graaf* (1975), verbonden aan het centrum voor terrorisme en contraterrorisme van de Leidse universiteit. Afgelopen maand is haar boek "**Gevaarlijke vrouwen**" uitgekomen. Ze portretteert 10 militante vrouwen, terrorisme-verdachten waaronder Ulrike Meinhof (RAF), de Belgische djihadiste Malika al Aroud en neo-nazi Beate Zschäpe. Vrouwen blijven binnen terroristische groepen vaak hangen in familie- en vriendschapsrelaties. Tanja Nijmeijer is er een voorbeeld van. Ze werd lang als naïef meisje afgeschilderd terwijl ze al lang radicaliseerde. Terroristische vrouwen worden zelden objectief beoordeeld op wat ze hebben gedaan. Ze worden neergezet als extreem gevaarlijk of juist het tegenovergestelde, alsof er maar 2 typen vrouwen bestaan. Een variatie op de maagd of de hoer? Beatrice de Graaf laat aan de hand van de portretten zien hoe vrouwelijke militanten worden neergezet, wat dat met hen doet en hoe er gebruik van wordt gemaakt binnen terroristische organisaties, waar de man-vrouw verhoudingen vaak niet anders zijn dan elders in de wereld. Misschien kunnen we er iets van leren over 'het kwaad' m.b.t. vrouwen en mannen.

De Israëliische *Yasmin Levy* is op tournee na het onlangs uitkomen van haar 5e album **Libertad**. Terwijl vrijwel al haar landgenoten in het Engels en Hebreeuws zingen, doet zij dat in het Ladino, de taal van haar Sefardische voorouders die in de 15e eeuw werden verdreven uit Spanje en Portugal. In eigen land is ze outsider en ook in de haar omringende landen is ze als Israëliische regelmatig niet welkom. Ze trekt door de wereld op zoek naar publiek en wil graag zich op meerdere muzikale gebieden ontwikkelen. Dus niet alleen traditionele Ladino liederen, maar ook Perzische en Turkse, en eigen songs schrijven waarin ze Ladino-elementen verengd met flamenco, fado, tango en Turkse muziek. "Libertad" is een oproep aan mensen, en vooral vrouwen, om op te komen voor hun vrijheid. Er zijn zoveel plekken waar vrouwen niet vrij zijn om te doen en laten wat ze willen, zowel dichtbij huis als ver weg.. Yasmin Levy probeert haar boodschap van vrijheid ook buiten de concertzalen uit te dragen. Ze is ambassadeur van Children of Peace, een Britse organisatie die probeert een goede verstandhouding te kweken tussen Israëliische en Palestijnse kinderen.

Een voor velen onbekende dichteres, **Inge Lievaart**, is vorige maand op 95-jarige leeftijd overleden. Ze werd

gekaracteriseerd als oud, vroom, vrouwen vergeten. Tot Gerrit Komrij haar werk opnam in een bundel goedgekeurde gedichten. Tot haar dood heeft ze verzwakt maar zelfstandig gewoond in Scheveningen vlakbij zee in een huis dat poëzie ademde. Ze publiceerde acht dichtbundels en een paar bloemlezingen. Tot haar ongenoegen stond ze vooral te boek als christelijk dichteres. Ze voelde zich nauwelijks verwant met geestverwanten, “omdat gelovige lezers de verbeelding niet verstaan en heel letterlijk lezen. Dat druist in tegen elk mystiek besef”, zei ze. Ze leefde met de seizoenen, met het zonlicht, de bomen, de vogels, de wind en het water. Die natuurobservatie vertaalde ze in 17 lettergrepige haiku’s, waar ze zo bedreven in werd dat ze door de World Haiku Association werd gebombardeerd tot the grand old lady of Dutch haiku. Haar haiku’s zijn prachtig.

Opmerkelijk veel literaire activiteit bij vrouwenbibliotheek-betrokkenen deze weken.

Doris Hermans zal op 14 december de door haar geschreven biografie, *Meerkatzen, Meißel und das Mädchen Manuela*, over de Duitse schrijfster *Christa Winsloe* (1888-1944) presenteren. Het wordt een feestelijke avond bij boekhandel Savannah Bay. Doris zal voorlezen uit het boek, ze wordt geïnterviewd en zal tijdens de borrel signeren. Doris runt het vrouwenantiquariaat Vrouwenindruk (online), maar heeft zich daarnaast de afgelopen jaren bezig gehouden met het leven en schrijven van Christa Winsloe. Christa Winsloe is het best bekend van het toneelstuk “Gestern en heute”, waar meerdere verfilmingen van zijn gemaakt onder de titel “*Mädchen in Uniform*”. Het gaat over lesbische liefde, en was in Nazi-Duitsland verboden. Zelf was ze openlijk lesbisch en leidde een leven dat tegen alle normen en verwachtingen inging. In haar werk staat seksuele identiteit en de positie van mannen en vrouwen centraal. Haar boeken en toneelstukken gaan over vrouwen die weigeren zich te conformeren. In haar eigen leven lijkt ze dat zelf weinig of niet gedaan te hebben. Tijdens WO II was ze in Zuid Frankrijk actief in het verzet. Daar is ze samen met haar partner door de Fransen doodgeschoten. De precieze toedracht is nooit helemaal opgehelderd. (meer info: www.savannahbay.nl)

Doris heeft mij in de bibliotheek regelmatig geholpen bij het bekijken van dozen geschonken en afgeschreven boeken en ze op hun relevantie voor de collectie beoordeeld. Ze weet verschrikkelijk veel van boeken van en over vrouwen. Doris, dank voor de fijne samenwerking, en een leuke avond de 14e!

Daarnaast hebben twee voormalig recensentes een boek uitgebracht afgelopen maand:

- *Hanneke Gusing* heeft een groot aantal van haar columns van haar kleurrijke leven samengebracht in **D'ORSPRONG**. Ze beslaan een lange periode. Hanneke verhaalt over gebeurtenissen uit haar eigen leven. Voorvallen uit haar jeugd, o.a. de periode in pleeggezinnen en tehuizen, maar ook over verlies en rouw later in haar leven, over hoe het is om betrokken moeder en welzijnswerker te zijn. Alle facetten van het menselijk bestaan komen voorbij, vreugde en verdriet uit het leven gegrepen, geschreven met liefde alles wat menselijk is.

Jacqueline Lucas (1964) schrijft verhalen op basis van oud materiaal zoals sprookjes en mythen. In **Appelbomen en een heks** heeft ze 13 meer of minder bekende Grimm-sprookjes teruggelezen en ontrafeld. Op basis van de vragen die ze opriepen heeft ze een nieuwe invulling aan de sprookjes gegeven. Karakters en relaties hebben opnieuw vorm gekregen, geleid door tekst en fantasie. Zo zijn 13 nieuwe sprookjesachtige verhalen ontstaan, voor volwassenen. Ze worden omschreven als “juweeltjes, spannend met een vleug van herkenning en eigenzinnige twist”. Vrijdag 30 november wordt het boek feestelijk gepresenteerd in Zwolle. Voor meer info: www.schrijfwerkplaats.nl

Onlangs uitgebrachte titels

Dorst van *Esther Gerritsen* waarin de wereld betreden wordt van een moeder en een dochter, meer vreemden dan intimi. Moeder gaat dood en dochter heeft na een vastgelopen verhouding besloten in te trekken bij haar moeder om voor haar te

zorgen. Dat hoort een dochter te doen bij een moeder die er blij mee is. Maar zo gaat het niet. Beiden hebben goede bedoelingen maar leven met hun eigen problemen in hun eigen wereld. En het contact schuurt. Mantelzorg gaat niet altijd van nature, misschien wel heel vaak niet bij moeders en dochters.

Solange van *Marie Darrieussecq* heeft iets weg van Nabokov's *Lolita*, maar dan geschreven vanuit het hoofd van een pubermeisje. Haar fantasieën en hoe die al dan niet in praktijk worden gebracht komen voorbij, zodat we belangstelling voor haar krijgen en haar beter kunnen begrijpen? Er wordt een veranderende kinderwereld beschreven, ver van de volwassenen die nooit iets zien. En dan ontstaat een gewelddadige, mooie, grappige en wrede roman.

Herta Müller won in 2009 de Nobelprijs voor de literatuur en nu is haar debuutroman **Lage streken** voor het eerst in het Nederlands vertaald. Het bevat schetsen van het dorp in Roemenië waar ze opgroeide. Alle inwoners behoren tot de Duitse minderheid die wordt onderdrukt door het communistische regime. Andere vertaalde boeken van haar staan ook in de bibliotheek.

Slagschaduw van *Lilian Blom* vertelt over een oudere vrouw die wordt overgeleverd aan de regels en grillen van het verzorgingshuis waar ze sinds kort woont. Ze vindt het verschrikkelijk dat ze haar zelfstandigheid verliest terwijl ze gewend was haar eigen leven te bestieren en dankzij haar daadkracht de ellende van de oorlog heeft doorstaan. In het ouderlijk huis vinden haar kinderen een trommel met documenten en foto's en vragen hun moeder te vertellen over het verleden, met alle gevolgen van dien.

De laatste sterft van *Tess Gerritsen*, voor de liefhebbers het 10e deel van de Rizzoli & Isles bestsellers-serie. Over drie tieners die iets gemeenschappelijks hebben: de moord op hun ouders en pleegouders. Ze ontmoeten elkaar op het internaat. Zijn er nog meer verbanden?

De verzegelde brief van *Emma Donoghue* speelt in het Victoriaanse Engeland waar de vrouw van een admiraal droomt van een eigen loopbaan. Dat komt haar duur te staan.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

In de serie "Vrouwen op vrijdag" in Salon Saffier is na twee voorstellingen over Marguerite Yourcenar nu **Clarice Lispector** (1920-1977) aan de beurt op vrijdag 14 december. Ze is een van de grootste Zuid-Amerikaanse schrijfsters. In Oekraïne geboren emigreert haar Joodse familie kort na haar geboorte naar Brazilië om te ontkomen aan de pogroms tijdens de Russische burgeroorlog. In Rio de Janeiro studeert ze rechten en begint ze met schrijven, in het Portugees. Eerst voor kranten en later verhalen, novellen, kinderverhalen, brieven, columns en artikelen. Verschillende werken van haar zijn verfilmd of uitgevoerd op toneel. Haar debuutroman bracht veel opschudding teweeg met een interne monoloog, wat destijds in Brazilië heel vernieuwend was. "Ze leek op Marlene Dietrich en schreef als Virginia Woolf". Benjamin Moser heeft als proefschrift aan de UU een biografie over haar geschreven, "Why this world" waarin hij laat zien hoe haar kunst direct verbonden was met haar turbulente leven en hoezeer ze geworteld was in de Joodse mystieke traditie. Hij zal tijdens de voorstelling een portret van haar schetsen, en Arthur Japin verzorgt een aantal tekstvoordrachten. Haar in het Nederlands vertaalde verhalenbundel **Familiebanden** en haar novelle **Het uur van de ster** zijn in de bibliotheek aanwezig. Voor meer info en kaartverkoop www.salonsaffier.nl

Eerder schreef ik hier over het *Henriëtte Roland Holst jaar*, 60 jaar na haar overlijden. Op 10 december is er in theater 't Hoogt een documentaire over haar leven, **Droom en Daad**. De film reconstrueert perioden van haar leven aan de hand van oud filmmateriaal, gecombineerd met teksten van haar zelf uit brieven, gedichten, toespraken en boeken. Ze had contact met Trotski, Lenin en schreef met Rosa Luxemburg, was overtuigd socialiste, tijdens WO II actief in het verzet en kwam op voor arbeiders, jongeren en vrouwen. Filmmaakster Annette Apon is tijdens de vertoning aanwezig voor een zaalgesprek. (meer info: www.hoogt.nl). De autobiografie van Henriëtte Roland Holst "Het vuur brandde voort" en een aantal van haar dichtbundels staan in de bibliotheek. In de bibliotheek van Noordwijk is deze maand nog een tentoonstelling over haar leven en werk.

Nog tot en met 19 januari is in diverse Nederlandse theaters de voorstelling **Contrapunt** te zien, een productie van Janke Dekker naar de gelijknamige roman van *Anna Enquist*. In het *Contrapunt* probeert een moeder het verdriet over haar overleden dochter te verwerken door het spelen van de Goldbergvariaties van J.S. Bach. Elke variatie heeft een eigen hoofdstuk. De muziek roept herinneringen op aan gebeurtenissen in het leven van moeder en dochter. Het toneelstuk is in

nauwe samenwerking met Anna Enquist ontwikkeld. Het is een ontroerend mooie voorstelling geworden waar muziek en toneel komen op een bijzondere manier samenkomen. Info en speellijst: www.contra.nl

Nieuwe aanwinsten in de Vrouwenbibliotheek

Het huis bij de plantage Van Amanda Smyth, over een opgroeiend meisje dat op zichzelf wordt terug geworpen in een patriarchale koloniale wereld

De gedeelde hemel van Christa Wolf, een liefdesgeschiedenis in Oost-Duitsland

De mansarde van Marlen Haushofer over een vrouw die zich bewust wordt van het psychisch isolement waarin ze leeft.

Nieuwe recensies

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2012/11/08/de-lichte-dagen-door-zsuzsa-bank/> <http://vrouwenbibliotheek.nl/2012/11/20/met-muijs-door-frederique-schut/>

Gezien de beperkte openingstijden ligt de leenperiode voor boeken niet vast. Als je een boek langer dan een maand wilt lenen, wil je dan n.a.v. deze aankondiging een mailtje sturen om dit te laten weten. De brievenbus als retour-medium werkt prima.

De leenbijdrage voor 2012 is vastgesteld op € 25,- (vanaf april € 20,-). Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op ING banknr 9266995 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2012'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek.

U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 29 november 2012